

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po podlagi prejeman za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tiste dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petorostopni peti-vrste po 12 h, če se oznanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati — Kopopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadst., upravljanje pa v pritličju. — Upravljanju naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t.j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Klerikalni volilni oklic.

V svoji sobotni številki je priobčil „Slovenec“ volilni oklic klerikalne stranke.

Ta manifest je vreden, da si ga nekoliko pobliže ogledamo, ker odseva iz njega ne samo brezmejna nadutost klerikalnih kolodij, nego tudi višek demagogije in hinavstva, s katerimi sredstvi skušajo klerikalci zapleti v svoje spretne nastavljene mreže ves slovenski narod in ga zaščniti klerikalnemu molahu.

Oklic je sestavljen brez vsakega poleta, v njem ni nobenih višjih idej, ki bi naj bile narodu liki zvezdevodnice, vse to nadomeščajo ceneni šlagerji in puble fraze, ki smo jih že neštetokrat slišali v ustih dr. Susteršiča in ki so preračunjene zgolj v to, da laskajo najnižjim instinktom neuključenih ljudskih mase.

Klerikalci dobro vedo, da bi z jasnim realnim programom težko pridobili na svoje limanice široke narodne mase, zato ji v svojem oklicu obljubujejo modrino z neba dol in vse mogoče stvari, o katerih so prepričani, da vplivajo na nerazsodno množico, ki smatra vsa njihova slapsarska obetanja za čisto in suho zlato.

In da ta neuka množica verjame vsem sladkim besedam, ji je treba predvsem imponirati ter naslikati sebe kot faktor, ki ima vso oblast v sebi in ki reprezentuje tako silo, da se ji mora penjeno pokoriti celo državna oblast.

Klerikalci so se tega sredstva v obilni meri poslužili v svojem oklicu.

Kdor ga čita brez prevdarka, ne da bi poznal tiste, ki so ga sestavili, in tiste stranke, v katero prilog je izdan, bi moral priti do mnenja, da ni na svetu boljše in mogočnejše stranke kakor je klerikalna na Slovenskem.

Če se pa klerikalni „manifest“ dene le količaj pod lupo, se mora vsak razsoden, pameten človek pre-

pričati, da je vse, kar je z lokavo premetenostjo nanizano v tem volilnem oklicu, samo ena velika baharija, prepletena z lažjo in zavijanjem.

Toda laž, baharija in obrekovanje, ta sredstva klerikalcem še ne zadostujejo, posegli se še po izdatnejšem, še bolj probatem pomočku. Kar si ne upajo v svojem oklicu dosegli z lažjo, natolcevanjem in zavijanjem resnice, to si nadejajo pridobiti z najnizkotnejšim ščuvanjem in hujskanjem, dobro vodoč, da se s tem najlažje razvnamejo ljudske strasti in se pride v gotove svrhe.

Nečemo trditi, da bi v tem oklicu ne bilo tudi nekaj zrna, saj se tudi med samim plevelom včasih najde kaka dobra, koristna zel, toda s polnim pravom smemo naglašati, da kar je dobrega v tem „manifestu“, ni izvirno in ni zraslo na klerikalni njivi.

Dobra zrna, ki s jih klerikalci vpletli v svoj sicer ničvredni volilni pamlet, so nanešena z vseh vetrov in ukradena so ponajveč iz programatičnih zahtev najrazličnejših svobodomiselnih strank, ki so se že zdavnate preje potegovali za te ideje in se zanje borile v časih, ko še naši klerikalci niti sanjali niso o tem, da bodo kdaj tudi oni kot zakrhnemi ljudski sovražniki kar preko noči moral najti v sebi srce, bijoče za blagor ljudstva.

V oklicu se klerikalci bahato bjejo na prsi in kriče, da lahko njihova stranka ponosno kaže na svoje doseganje delo in da je z brezobzirno požrtvovanostjo služila ljudstvu in se borila za ljudske pravice in koristi. Kdo bi se ne snejal! Kaj pa je storila ta stranka doslej? Ali je storila za kmata, obrtnika in delavce le senco tega, kar bi se ji lahko štel v zaslugo?

Vsekakdo, ki sodi nepristransko, mora priznati, da klerikalna stranka s svojim političnim delovanjem ni storila za narod niti toliko, da bi bilo vredno počenega groša.

Klerikalne poslanke je volil za svoje zastopnike kmata, a ti možje so

se brigali za kmetske koristi v zakonodajalnih zastopih toliko, kakor za lanski sneg, pač pa so zbrali in posvetili vse svoje sile stremljenu duhovščine, da se ji izboljša stanje, že itak vsega zavidanja vredni položaj in se ji zvišajo plače. Mesto da bi skušali klerikalni poslanci osvoboditi kmeta nezgornih bremen, ki ga tiše ob tla, so mu naložili novo butaro — devetmilijonski prispevek za počiščanje duhovskih plač! Da, da, klerikalni poslanci so delali, toda ne za svoje volilee, ki so jih poslali v parlament, nego za nenasitno farško bisago, v katere brezdanje žrelo so vrgli devet milijonov ponajveč s težkim trudom in s krvavimi žulji kmeta in delavca pridobljenega denarja; da, delali so in se trudili, toda ne za ljudstvo, pač pa zase, za svoje žepe in za svojega vrovnega poveljnika, škofa Bonaventuro!

Izposlovali so 150 000 K popusta na davku škofu Antonu, 20.000 kron podporo svoji zadružni organizaciji itd., to je res veliko delo, vprašamo pa, kakšno korist je imelo od tega ljudstvo, kmetski volilci, ki so bili tako neumni, da so poverili svoje začetek takim „požrtvovanim“ in „neobičnim“ ljudem?

In volilna reforma je seveda tudi delo in zasluga klerikalne stranke!

Oj revica, naj bi se bila še tako trudile in napenjala svoje sile, volilne preosnove bi ne bila nikdar izvojevala, aki bi slučajno krona ne smatrala za potrebno z reformnim delom podpreti svoje stališče in z ozirom na to z vsem pritiskom ne delala, da se izvede njena volja. Naravnost smešna pa je trditev, da je klerikalna stranka — stranka slovenskega ljudstva.

S. L. S. je stranka duhovnikov in cerkve, kakor smo že zgoraj pokazali. Da pa je to res, dokazuje sama,

saj so glavni njeni postulati tisti, ki se tičejo duhovnikov in cerkve. Nadvlada duhovnikov in cerkve na vseh poljih javnega življenja, to je tista točka, okoli katere se vrta vse klerikalna politika. Da navidezno opravijo to svojo protljudske politiko, pravijo, da je vera v nevarnosti in da cerkevi grozi ista nevarnost, ki jo je že zadela na Francoskem. Kaka hinavščina! Kdo je pa pri nas proti veri? Nihče! Če je pa kdo proti brezmejni gospodstvažljivosti črne garde, in če je proti vmešavanju cerkve v posvetne razmere, s tem pa vendar še ni rečeno, da je tudi proti veri kot taki. Sicer pa, recimo, da bi bilo res, da bi bila momentano „vera“ v nevarnosti, ali ni najmočnejša obramba in zaščita „vere“ s klerikalnimi idejami skozinsko prepojena krona, ki je tako klerikalna, da cele ne prepusti izvesti zakona o verskih občinah, ki ga je pred 30 leti že sama sankcionirala?

Naravnost impertinentno pa je, ako klerikalci v svojem volilnem oklicu zatrjujejo, da je njihova stranka na rodne in vseslovenska.

Kdaj so pa klerikalni poslanci odprli usta v parlamentu v obrambo narodnih pravic, kdaj so se borili za ureničenje naših narodnih zahtev? Nikoli! Strankarske koristi so jim bile nadvise in v svoji slepi strasti so zaredili tako daleč, da so največje narodne svetinje naravnost zametavali ter zavirali delo onih mož, ki so smatrali za svojo prvo nalogu in najsvetješo dolžnost, da delujejo za uresničenje narodnih naših idealov.

In vseslovenska bi naj bila Šusteršičeva stranka!

Individui poln hinavstva in brez sramu mora biti dotičnik, ki si upa kaj takega trditi!

Stranka, ki je prodala koroške Slovence in jih izročila narodnemu poginu, stranka, ki je brezvestno izročila štajerska mesta in trge za vedno Nemcem in nemčurjem in kije v Istri in na Goriškem žrtvo-

vala Slovanom v deželnini delegaciji zagotovljeno večino Lahom, takšna stranka je pač za vedno izgubila pravico se imenovati vseslovenske ali vobče slovensko strako!

Klerikalci se sedaj sicer široko-ustijo, da bodo dobili v bodočem parlamentu največji vpliv. Toda vse kaže na to, da bodo v novem parlamentu baš klerikalci tisti, ki bodo potisnjeni ob steno.

Sprva se je res kazalo, kakor da bi bodoči parlament stal v znamenju klerikalizma, toda v zadnjem času se je konstelacija zlasti vsled raliranja svobodomiselnih strank pri raznih narodih tako spremeniла, da se je upravičeno nadejati, da klerikalna drevesa tudi v novem državnem zboru ne bodo rasla v nebo.

Pismo iz Hrvatske.

(Glagolica in naši klerikalci. — Burni prizori v saboru.)

V Zagrebu, 1. marca.

V zadnjem času se je v naši javnosti zopet zdobil zanimanje za usodo glagolice, staroslovenskega bogoslužja. Izšel je namreč papežev dekret, s katerim se omejuje pravica staroslovenskega bogoslužja samo na nekatere cerkve ter se grozi s strogimi kaznimi tistim duhovnikom, ki bi si drznili glagoljati v kateri drugi cerkvi.

Izjemo od latinskega centralističnega jezika je dovolil Rim Hrvatom, kakor znano, iz strahu, da bi ne prestopili v pravoslavje, ki dovoljuje narodno avtonomijo tudi v cerkevih starih ter dovoljuje slovenski jezik. Sedaj stoji, da take nevarnosti ni, zradi tega Rim dela neprostane poskuse, da prenehne tudi ta kompromis katoliške cerkve z narodnimi težnjami.

Borba za glagolico pri nas je borba za narodno pravo v katoliški cerkvi. Ker kruti centralistični princip cerkveni ne mara, da bi se posamnim narodom dali posebni privilegiji, da bi se jim priznala pravica uporabe

da zastavlja z Jakovo smrtnjo —, o njegovem življenju pa nam pripoveduje tista dva fanta sorodnih duš, bdeča ob mrтvem truplu — nato se dejanje nadaljuje in skonča z bizarnim pogrebom. Mimo elegance in lahkote sloga je zlasti poudarjati jasnost — svojstvo, ki smo ga pri Cankarju še nedavno prav zelo pogrešali. Vsekakor je smrt in pogreb Jakoba Nesreča eden najlepših Cankarjevih novejših krajših spisov.

Skico za vaški roman „Tesar Aleš“ je napisal Jvan Skilan, ki pa je, kakor nam to izdaje snopicev naslovni list, identičen s Cvjetkom Golarjem. Tesar Aleš, mlad, zal, dober, priden in varčen fant, bi se rad oženil z lepo, prav prevzetno tvorničarico Mano. Ali ona ne mara bajtarja za moža in zahteva, da naj je Aleš sezida hišo. Se zgodil. Ali ko je hiša dograjena in pijo delavci likof, nastane ogenj, Aleš se pri gašenju ponesreči in opeče, Manina „ljubezen“ se pa vsled požarjevih posledic ohladi in Manu se omoki z drugim. In ko se baš od poroke vrča iz cerkve, se zunaj vrat pod svonikom nenadoma spotakne ob sirovo, belo krsto, ki so jo medtem bili prinesli pogrebovi, in v tej krsti je Aleš,

LISTEK.

Knjige „Slovenske Matice“ za leto 1906.

(Poroča Fr. Kobal.)

(Dalej.)

Zabavna knjižica prinaša šestero krajših spisov izpod peresa štirih avtorjev. Natisnil je knjigo Slatnar v Kamniku prav lično na fin papir in skoro brez hib.

Povest o literatu pripoveduje o sanjavem človeku, ki so mu misli neprestano nekje tam v deželi lepotе. Totalno nepraktičen, zabredek v bedo in postane bohème. „Bil sem pač lahkomiseln, najboljše znamenje, da sem bil že tedaj literat po božji volji“ — „Iščem se in iščem, samega sebe iščem... Sem li kdaj bil? — Ni me bilo, zato se nisem mogel izgubiti. In zato se ne najdem nikdar.“ — No, ta logika je precej čudovita — pa recimo, da je originalna. Neustvarjen za ta prozaški, praktični svet konča naš junak svojevoljno svoje življenje. — Tej povesti bi imel mnogokaj prerekati. Tako n. pr., da je male originalna v ideji kakor

v slogu, da so cele fraze natančno posnete po Cankarju, celo po dnevnikih, da sem marsikateri motiv že samo v slov. literaturi nebrojkrat srečal in da je nedostaje organične vezi, da so posamezne besede le zvrhane na kupec, visok 50 strani, da pa pogrešam potrebitno ožjo stiku itd. Ali na drugi strani tvori tem nedostatkem protiutež lepa, uprav melodicna dikoja, nekaj prav lepo izvedenih posameznosti — tako, da sumično velja o njej, kar pravi nje avtor sam: „Vidite, prebral sem Vaš rokopis, čisto natančno in počasi sem ga prebral. Da, posamezne odstavke Vam lahko citiram na pamet in pričnati Vam moram, da niso napačni. Ali v celoti pa delo ni dovršeno“ itd. (str. 44). Satirične žile avtorju ne manjka, toda njegova ost je preveč omahljiva in tako včasih ne vemo, kam je pravzaprav obrnjena.

Amina prva ljubezen je kratka in nadvse simpatično pisana sličica mladega, mehkočudnega dekleta, ki v svoji še polotroški naivnosti neprestano sanja o fantu, ki mora nekoč priti, gotovo ravno na prelesten spomladanski dan in ki je podari svoje sročje, njemo jemljod si v zamenjo. Res pride fant — lep in pri-

jazen, prav kakršnega je videla v svojih sanjah — tudi pomlad je — in celo poljubiti jo hoče fant — ali vse je le igra in prevara in sentimentalni Ani se odpro oči: spregleda in vidi življenje v pravi luči. — Roman Romanov je avtor te sličice. Slog mu je fin, dikoja elegantna in lahka, vsa sličica pa je tako duheteča in rahla, kakor bi bila stekana iz samicih žarkov tistega srečnega solncea, ki je Ani zlatilo ves svet, ko je še sanjala o brezimi in brezmejni lepoti nečesar, po čimer je hrepnela. R. Romanov sme brez bojazni spustiti svoj vezir; če bi se z nobenim drugim sestavkom ne bil že legitimiral, že ta duheteča cvetka bi mu bila legitimačna dovolj. Romanov-Pugelj je odločno prav krasen talent, ki ga treba previdno negovati.

Smrt in pogreb Jakoba Nesreča je naslov tri pole obsegajoči povesti Ivana Cankarja. Jakoba Nesreča je vrgla usoda izven človeške družbe. Neskončno dete ga je mati prokleta ob uri njegovega rojstva in od tistih malih je bila njegova usoda zapisana in zapečatena. Kakor da ima na čelo utisnjeno znamenje, da je prišel, nepoklican med svet, je golemu svetu v spotiko. Brez

ljubezni je njegovo življenje in samotno in zato hodi svoja pota in postane tisto, kar je svet hotel narediti iz njega: vagabund in tat in razbojnik. Žalosten, kakor je bilo žalostno njegovo življenje, je njegov konec: sam si seže po življenju, ki mu je donalo same brdkosti, in se obesi. In niti sedaj mu svet ne odpre svojega srca. Zgnil bi tam zunaj kakor pes, da se ni našlo dvoje mladih fantov, istotako sanjavih in samotnih kakor je bil Jakob Nesreča, ki jima je sreča sorodno in bratsko in ki ga pokopljetja, kakor se spodobi človeškemu bitju. — To vrsto Cankarjevih ljudi že poznamo. Drugačno je njihovo življenje, drugačne so njihove misli, še njihov jezik je drugačen od življenja, misli in jezika njih, mimo katerih hodijo in med katerimi žive in s katerimi govore (str. 66). Jakob Nesreča je le nova varijata teh junashkih osamljencev in vagabundov, simpatičen v svoji brdkosti in osamlosti. Njegova zgodba je zanimiva in opisal jo je C. s tisto bizarno in blestec tehniko, ki je lastna le njemu. Zlasti lepo je II. poglavje o nezakonski materi, ki se bori z željo izubitosti se nepoklicanega in nezačelenega otroka. Zgrajena je povest tako,

njihovega jezika v cerkvi, se mora ta borba naravno voditi v skrajnih svojih konsekvensah proti sami esenciji klerikalizma, proti temeljem, na katere sioni absolutistična papeška oblast. Glagolica je izvrstno sredstvo, s katerim se lahko narodu odpro oči, kaj je Rim in kakšno „ljubezen“ on čuti napram narodom. Zato se pojavlja, kadar pride na povrje vprašanje glagolice, ki še vedno ni docela rešeno, vedno ljutejši protesti, vedno ostrejši zaključki proti Rimu.

To pot je spregovoril tudi hrvatski sabor z izredno manifestacijo. Poslanec Zagorac od koalicije je interpeliral vlado, naj ona s svojim vplivom skuša uničiti vplive baje drugih diplomacij, ki so na delu proti temu našemu pravu. Vlada je odgovorila, da se v tem vprašanju ni zatevalo od nje mnenje, v slučaju pa da bi se bilo, bi se bila ona odločno izjavila za to naše narodno pravo. Pri tem je napravil posl. dr. Mažuranić (pristal stranke prava, a je najbližji naprednjakom) značilen medklic, naj se izproračuna črta vsakap podpora za katoliško cerkev, dokler se ne dovoli slovansko bogoslužje. Nato je sabor poslal brzjavko konferenci dalmatinskih škofov v Zader, naj stopijo na branik tega narodnega prava.

Vseučiliški dijaki so naravno šli še nekoliko dalje. Toda to pot, to je treba priznati, niso samo s směšnim radikalizmom demonstrirali, marveč so dali v svoji ogromni večini z dostojo obrazloženo resolucijo izraza svojemu mišljenju, ki je edino upravičeno.

Treba je docela prekiniti z Rimon! Ali ne morda s kakim momentnim izstopom iz katolicizma, marveč treba je sistematski — z novim interkonfesionalnim zakonom, s kulturnim probujanjem pripravljati emancipacijo od rimskega klerikalizma. Na tej skupščini so bili tudi dijaki Starčeviščani, ki so na univerzi v vprašanju klerikalizma istega mišljenja z naprednjaki, toda njihov vodja dr. Frank vodi sedaj čisto reakcionarno, klerikalno politiko. Zato se morajo tudi sedaj opravičevati klerikalcem, ki jih radi tega ostro pozivljajo na red.

Naši klerikalci zastopajo v tem vprašanju strogo katoliško stališče: Treba se je pokoriti vsakemu papeževemu dekretu, to je cerkveno vprašanje, v katerega se ne smejo mešati lajki. V politiki so naši klerikalci največji „radikalci“, bore se baje za Veliko Hrvatsko, grdijo koalicijo, češ, da ni izbrisala zadnjih sledov madjarskega jezika, a evo jih — v cerkevih vprašanjih pa zametujejo pravico hrvatskega jezika, dasi nam neprestano govorijo o veliki „ljubezni“ Rima!

* * *

Ta sabor se zdi, da res ni sposoben za pozitivno, plodonosno delo. Začela se je specjalna debata o proračunu in frankovi so se pri vsaki posamni točki oglasili z daljšimi go-

vori. Tako je začetkom so jeli dreti svojo staro kozosrbeko vprašanje.

Naši Srbi so pokazali toliko političnega takta, da so vse svoje posebne zahteve odgodili ter sprejeti aktualno delo koalicije. Toda frankovci nimajo mira, marveč neprestano izrabljajo to glavno svoje agitacijsko sredstvo — ščuvanje proti Srbom. Srbi so spremno odobili njihova „etnološka“ in „antropološka“ razlaganja, kakšne rase da so Srbi, a poslane Supilo je v izredno uspešnem govoru dokazal vso absurdnost takega teoretičiranja. Tu se je dotaknil tudi Bosne. Naglašal je odkrito, da bo naš glas zelo slab pri reševanju končne uode te okupirane zemlje. Vihar protesta je izval pri frankovcih, ki je poudarjal, da bi vsak pošten Hrvat, če bi bilo odločeno, da Bosna izstopi iz zvezze z monarhijo, želet, naj raje pripade Srbiji, kakor tujini. Če bi pa ostala v naši monarhiji, bi moral vsak Srb želeti, da se priklopi Hrvatski.

To je bilo za frankovce velikansko „izdaljstvo“ hrvatskega državnega prava. Oni so, je kričal dr. Frank, proti plebiscitu, da bi sam narod v oni deželi odločil, kam da hoče.

Zanimivo je, da frankovci danes niti malo ne naglašajo zedinjenja z Dalmacijo, s katero nas veže pozitivno pravo, a ne morda samo kako zgodovinsko, marveč raje sedaj fantazirajo o Bosni, ki še ni v monarhiji, ki nima niti ustave in v kateri vladajo še tako dezolatne agrarne raznmere. Toda Dalmacija je v veliki večini rezolicijonaška — ta bi samo okrepla koalicijo.

Ta izraz Supilov o Bosni je postal v včerajšnji seji dr. Frank, da ga z ozirom na to denuncira, da deluje proti kralju. Čim je to izreklo, so se prigodili burni prizori. Vsa koalicija se je dvignila in obsula dr. Franka s kljici: denuncijant, obrekovalec. In prišlo je skoro do pretepa: Stari (60letni) Frank je skočil na mladega dr. Lorkovića, vodjo napredne stranke, in ga hotel klofutati. S težkim trudom se je posrečilo razločiti to dvojico.

Ta denuncijacija „proti kralju“ je proračunjena spletka dr. Franka in onih, ki ž njim tajno rujejo proti naši novi vladi. Že imenovanje te vlade se ni izvršilo dva meseca radi denuncijacije o „antidinastičnosti“ in „jugoslovačnosti“ koalicije. Kako se je v obstrukcijo hotelo onemogočiti vsako delovanje v saboru, tako se namenjava sedaj s takimi gadnimi sredstvi — z denuncijacijo „napram zgoraj“ doseči enak efekt.

Ve se, da višji krogi radi poslušajo vohune take vrste, kako se more potem pričakovati, da vladajo normalne razmere med parlamentom in kruno, ako se na večini nahaja sumnjenje, da deluje proti interesom dinastije in monarhije!

In tako sramotno vlogo igra pri nas dr. Frank. Na čigavo povelje?

Strahovalci dveh kron.

Zgodovinska povest.

(Daleje.)

XXXIV.

Ako mi ga uhvatiti Bog da, Gola ču ga po vojski voditi, Živa ču ga na mihe derati, Njegove se krvice napojiti.

Hrv. na rodna.

Hiša, v katero sta kralj Gajačić in njegov sin spravila vojvodino Asunto, je bila prostorna in trdna, kajti v njej so shranjevali piratje svoje blago, dokler niso prišli ponj ž njimi v zvezi stoječi grški in židovski trgovci. Takih zavetišč in skrivališč so imeli piratje na različnih otokih, da, celo v nekaterih mestih in so seveda tudi vedno skrbeli, da so bila dobro zaščrena in zavarvana. Tako je bilo tudi s hišo na Avgonu, kjer je prebivala vojvodinja Asunta, ki jo je Ladislav smatral za zaklad vseh zakladov in jo vsled tega kar najskrbnejše čuval.

Po odhodu kralja Gajačića je Ladislav dolgo premišljeval, kako naj uredi svoje postopanje napram Asuntu. Bolelo ga je in čutil se je poniknega in osramočenega, da odbija Asunta s hladnim ponosom vsako

Napodbeno pogajanje:

Dunaj, 4. marca. Oparada avstrijskih industrijev je imela glavno zborovanje ter se je sprejala resolucija, ki pravi, da je ogrska vlada dobila z novim zakonom o pospeševanju industrije neizmerno moč v roke. Zato je potrebno, da se avstrijsko prebivalstvo pri predstoječih državnozborskih volitvah zaveda važnosti industrije ter si izvoli poslane, ki bodo za pospeševanje industrije tako nastopili, kakor je storil ogrski parlament. Vlado pa poziva osrednja zveza, naj pri tekočih obravnavah z ogrsko vlado ne odstopi od stališča, da je treba avstrijske interese varovati brezpogojno in nemajno ter nikakor ni sprejeti dogovora, ki bi dajal najmanjšo prednost Ogrski.

Budapest, 4. marca. Neodvisna stranka priredi prihodnji teden konferenco proti nagodbi. In sicer če stranka protestirati proti temu, da bi se nagodba raztegnila preko leta 1917, bančna pogodba preko leta 1910.

Reforma katoliškega zakona.

Praga, 4. marca. Včeraj se je vrsil v Pragi manifestacijski shod v prilog reformi katoliškega zakona. Udeležilo se je shoda nad 1500 oseb, in sicer v enakem razmerju Čehov kakor Nemcov. Poročala sta Čeh dr. Banček in Nemec Zenker. Naglašala sta posebno potrebo, naj napredni volilci pri predstoječih volitvah vprašajo kandidate, kako stališče zavzemajo glede reforme kat. zakona. Govoril je tudi profesor Masaryk. Končno se je sprejela soglasno resolucija v smislu razprav. Češka socialistična demokracija je brzjavno naznanila, da bo to stvar takoj pri sestanku parlamenta spravila v razgovor.

Položaj v Macedoniji.

Sofija, 4. marca. Vsled osebnih sporov med voditelji vstašev v Macedoniji za bodočo spomladni pričakovati posebne akcije.

Dogodki na Ruskem.

Petrograd 4. marca. Za predsednika nove dume bo izvoljen moskovski odvetnik Teslenko (kadet), ker je knez Dolgorukov prišel pri dvoru v nemilost.

Poslanci, ki so bili vodovodom najdbe bomb v politehnični aretovani, so zopet izpuščeni. Razun velike zaloge bomb so našli tudi veliko množino puških najnovješega zistema, revolverjev, mnogo prepovedanih spisov, pod streho pa mnogo dinamita. Dijaki so vrgli med policajce eno bombo, ki pa se ni razpočila.

Moskva, 4. marca. Plemstvo gubernije Tverske je sklenilo, da ne pristopi k fevdalni zvezi plemške korporacije ter tudi ne izključi iz plemške korporacije opozicionalnih poslanec Petunkovič, Kusmina in prof. Robertija.

njegovo približevanje. Ko bi se bila Asunta z njim prerekala, ko bi mu bila očitala način, na kateri si jo je pridobil, bi bil morda postal surov, a vsekakor bi bil to laže prenašal, kakor dostenjanstveno nepristopnost svoje žene. Odkar se je Ladislav na ladji hotel Asunte polastiti, ni slišal iz njenih ust nobene besede več. Ves dan se ni ganila iz sobe. Ladislav je opetovanjo prišel k njej, a čim se je pojavil na pragu, je Asunta vselej vselej bodala v roke. In videl je ter čital z njenega obrazca, da je pripravljena na vse, pripravljena celo, si končati življenje in to ga je vselej zopet odgnalo. Če je bil tudi njegov gnev tolik, da mu je razjedal srce, njegova ljubezen do Asunte je bila še večja.

Odločil se je končno, da pusti Asunto nekaj dni popolnoma pri miru, češ, naj se navedi na kraj, naj se svobodno giblje na otoku in naj se seznami z ljudmi. Kadar se poleže prva žalost in prva nevolja, bo laže z njo govoriti. V svojem samoljubju je bil Ladislav popolnoma prepirčan, da se ga Asunta ne bo več branila, ako mu le da priliko, da ji vse pove, kar ima na srcu in ji razkrije vse svoje namene.

Nemški državni zbor.

Berlin, 4. marca. Poslanec grof Milosinsky (Poljak) je izjavil, da je iz postopanja vlade napram Poljakom skoraj razvidno, kakor da bi si vlada prizadevala, zanesti rusko revolucijo na pruska tla, da bi mogla potem po svoji volji nastopiti proti Poljakom. Končno je izjavil, da Poljaki ne poznajo in ne priznavajo pruske kulture.

Krisa v nemškem ministru.

Berlin, 4. marca. V parlamentnih krogih govore o krizi v ministrstvu. Med ministri je nastalo tako neporazumljenje, da je naučni min. Stud primoran odstopiti. Pa tudi med državnim kancelarjem knez Bülowom in ministrom Posadowškim je napetost tolka, da bo Posadowški najbrže odletel.

Boji med republikama Nikaragua in Honduras.

London, 4. marca. Nikaragvsko vojaštvo je zasedlo El Corpus, ki je takoreč ključ h hondurskemu glavnemu mestu Tegucigalpi. Včeraj so si stali štirje nikaragvski bataljoni z močno hondursko četo v hudem boju nasproti, a izid še ni znan.

Novomeški vodovod.

V seji obč. sveta v Novem mestu dne 16. februarja, je bila razprava o novomeškem vodovodu. Iz zapisnika te seje posnemamo glede vodovoda naslednje:

G. Ogoreutz prebere dopis deželnega odbora v zadevi vodovoda ter odlok, da se imajo v vseh in sicer: Čermnje, Gotna vas, Idinščina, Šmihel in Žabja vas, vsi v javni iztoki zaprti, in to se je zgodilo na podlagi zborovanja v občini Šmihel. Stopiče v prisotnosti inteligentnih mož g. župana Zurca in g. župnika Peterline ter dragih gospodinj, ki so vodovod vodil, da bo vodovod napravljen razen vodovoda, kar je gotovo najmanj, ker se zahtevajo večje.

V imenu vodovodnega odseka predlaga, da mestni zastop sklene: Javni vodnjaki in korita naj se takoj z leseni krajevcji objejo. Vsi javni in privatni iztoki naj se takoj zaprosti. Vsem, kateri imajo vodovod v hiši napeljan, naj se vodovod odpre pod sledečimi pogoji:

1. da plačajo četrletno vodarino mestni občini, katero vodarino določa to izvoljeni odsek in temu pridrižni mestni občinski odbor;

2. ko bi se vodarina redno ne plačevala, ima mestno županstvo pravico, vodovod takoj zapresti;

3. voda iz vodovoda sme se v uporabljati samo v to določene svrhe to je: za pitje, kuhanje in pranje in to v smislu sklep občinskega odbora z dne 2. oktobra 1903;

4. voda sme rabiti samo dotedčni posestnik samo za svojo rabo; vodo sosedom oddajati ali jo brezpotrebitno traktiti, je strogo prepovedano;

5. vse prestope teh določil kaznuje mestno županstvo s tem, da vodo zapre.

Vsaka stranka vgori imenovanih vseh mora podpisati posebno izjavo, predno se jej vodovod odpre.

Cenilna komisija ima oceniti stanovanja ter gospodarska poslopja po isti podlagi kakor v vasi Kandija.

Cenilna komisija naj obstoji in treh članov iz Novega mesta in dveh iz dotedne vasi, torej skupno vedno iz petih članov.

Nato spregovori g. župan sledi: Gospodje odborniki! Skrajni čas je, da se od tega mesta poda neko pojasnilo v zadevi našega vodovoda, da tudi širša javnost izvede dobrohotnost in potrežljivost mestne občine. Pred petimi leti je naše mesto in okolica dobila vodovod, v katerem je s privatnimi inštalacijami vložen kapital najmanj 400.000 K. Da je bil potreben, je dokaz, da so svoj čas vasi podpirala pravo, da se izvede, nekatere so bile celo pripravljene prispevati tudi za napravo vodovoda in danes stojimo pred sramotnim dejstvom, da so v vseh: Čermnje, Gotna vas, Idinščina, Šmihel in Žabja vas, vsi v javni iztoki zaprti, in to se je zgodilo na podlagi zborovanja v občini Šmihel. Stopiče v prisotnosti inteligentnih mož g. župana Zurca in g. župnika Peterline ter dragih gospodinj, ki so vodovod vodil, da bo vodovod napravljen razen vodovoda, kar je gotovo najmanj, ker se zahtevajo večje.

Če pomislimo, da so v naši okolici pred vodovodom vedno nastopale epidemije neboleznih, katere so zahtevali velike denarne žrtve od strani prebivalstva in da te epidemijeboleznih tako rekoč popolnoma izginile od časa, kar imamo vodovod, potem se mora že iz tega sklepiti, kako potreben je bil za našo okolico in prebivalstvo vodovod. Potreba njegova je že razvidna tudi iz sklepa na shodu v Šmihelu, kateri se glasi med drugim:

Javni iztoki (z napajališči in brez njih) naj se odpravijo po zahtevi udeležencev. Omenjene vasi ležijo na zelo frekventiranih, skoro od vse Dolenjske in bližnje Hrvatske uporabljenih cestah na katerih se nahajajo omenjeni javni iztoki z veliko večino od tujcev, ki vozijo po teh cestah in gonijo živilo na sejmove v Rudolfov in tudi na nove v Kandijo.

Daleje v prilogi.

Asunta se je na tihem razvesilila sporočila stare postrežnice, ki je bila pri hiši, da je Ladislav nekaj časa ne bo nadlegoval. Odkar se je Desantič oglasil pred njenim oknom, je neprestanu trepetala zdaj radostnega upanja, da jo pride osvoboditi, zdaj srčnega strahu, da se zvestemu Desantiču ponesreči njegov namen. Nove nade so vzklike v njenem srcu, ko ji je postrežnica sporočila Ladislav sklep. Čim je videla, da je Ladislav zapustil hišo in odšel čez grič proti pristani, se je takoj odpravila iz svoje sobe. Rekla si je, da mora spoznati otok in vse dohode od morja ker zna to biti koristno za njeno rešitev. Ves dan je, vesela svoje srede, begala ob morju in z željnimi pogledi preiskovala vse obzorce, če se ji ne prikaže Desantičeva jadranica. A ozirala se je zmanj in vsa potra se je vrnila zvečer v svojo „ječo“. Zapazila je tudi, da so bili postavljeni posebni ljudje, ki so jo iz dajlave nadzirovali in nanjo pasili, in sposnjanje, s kolikimi težavami

shori te vasi v kraje tukajšnje okolice, vse na rovaš interesentov. Te javne izotope rabijo doslej tudi mnogi prebivalci in vozniki iz krajev, kateri trpe veliko pomanjkanje vode. N. pr. tako od Šmihela do Sečniči ni nobene tekoče vode. Zgodilo se je že, da so iz teh krajev ob času suše prišli s sodi v Šmihel k javnemu iztoku po vodo.“

Tak sklep bil pač umljiv, aki bi novomeška občina oddajala vodo v vaseh na litre, ko je vendar vsakemu znano, da je veleslav. deželnai odbor pašvalne zneske za vasi določil.

Ta sklep sam dovolj jasno priča o potrebi vodovoda in je naravnost v nasprotju s sklepom, da se vsi javni iztoki zapro.

To motivacijo se je dne 13. januarja t. l. sklenil usodepolni zaključek, da se javni vodnjaki zapro. Gotovo je to prvi in zadnji tak sklep na celiem svetu ter pokazuje naravnost veliko nevednost, pa tudi to, da se g. župan Josip Zure pri tej priložnosti ni zavedel svojih pravic in dolžnosti na sproti revnemu delu prebivalstva, njezina sveta dolžnost je bila, da v imenu onih vaščanov, kateri si sploh v lastne hiše ne morejo vode napeljati, da te varuje ter proti takemu sklepu najdoločneje ugovarja, ker kakor hitro je en tak sklep neizvršljiv oziroma v škodo, pa če tudi le enemu delu vaščanov, potem mora župan takemu sklepu odločno ugovarjati, ker se vodovod ni gradil samo za bogatine po vseh, ampak za splošno korist vseh vaščanov. Pred po ukazu veleslav. deželnega odbora, da se imajo vsi javni iztoki v gori imenovanih vaseh zapreti, se je to tudi zgodilo. Zapri so se tudi vsi privatni iztoki po vseh vaseh, katerih je bilo v številu 11 in sicer do časa, dokler mestni zastop potrebno ne storiti. Odprli so se pa tudi precej nekaterim, kateri so se brezpogojno podvrgli svoječasnim sklepom mestnega zastopa glede plačila vodarine.

Prvi, kateri so prišli in odločeno zahtevali, da se ima privatni iztok odpreti, je bil župan občine Šmihel-Stopiče g. Peterlin. Poudarjam pa izrečeno, da je ta mož najbolj zabavljal proti vodovodu in dokazoval ljudem, da je vodovod v Šmihelu nepotreben, ker uporablja vodo le vozniki, kateri mimo vozijo les in oglje. Ta mož kot duhoven katoliške cerkve je pozabil na krščanski nauk, kateri uči, da se ima lačne nasiliti in že ne napijati. Ta mož ne privošči ne ljudstvu in niti ubogi živini vode, kakor da bi bil vodovod zgrajen v Šmihelu samo za župnišče za šolo, ubogo kmečko ljudstvo pa naj vode strada. Dokaz, da ljudstvo nikdar ni bilo za to, da se javni iztoki zapro, naj služi dejstvo, da so od vseh vasi od časa, ko so javni iztoki zaprti, do danes se oglašali pri mestnemu županstvu vaščani, ter prosili, naj bi isto potrebno ukrenilo, da se javni iztoki zopet odpro ter posebno nagnjaši, da so pripravljeni za upravne stroške primereno prispetati, ob enem pa tudi pritrjevali da dotični zastopniki niso bili pooblaščeni za to delati, da se javni iztoki zaprejo, ker ni vsakemu mogoče, si vodo brez velikih stroškov napeljati, in bi nekateri morali celo hišo in zemljišča prodati, ako bi si jo hoteli iz vodovoda v svojo hiši napeljati. Izjavljam, da bodem delal no to, da se javni iztoki po vaseh odprejo, kadar bodo mogoče doseči sporazum z vaščani in da se ta naravnost s samotnim sklep za celo okolico kakor hitro mogoče odpravi.

Poročilo g. župana se vzame na znanje ter se vsi gori navedeni sklepi vodovodnega odseka soglasno odobrijo.

z nekaterimi pirati hitel doli proti pristanu.

Trepetaje je Asunta slonela na oknu in čakala, kaj da bo. Zopet je z morja zadonel strel. Ali se tako napoveduje Desantič? Tudi trombo je slišala peti, zdaj tod zdaj tam. Ozirala se je po hišah, raztresenih ob griču in videla, da so vžigali luči in zdelo se ji je, da vidi ljudi, ki hite od hiš proti pristanu.

Zdaj je čula Asunta loputanje na vratih in pes je začel ves divji tuliti, da se je razlegalo daleč naokrog, potem pa naenkrat utihnil. Izza vogala se je priplazilo več oseb.

— Vojvodinja!

— Desantič!

— Vrata so zaklenjena, je šepetal Desantič, skočiti morate pri oknu.

Desantič je vrgel k oknu iz vrvi spleteno lestev, kakor se rabijo na ladjah.

— Privezite lestev k postelji in pridej hitro doli. Hitite vojvodinjo.

Asunta je hitro izpolnila Desantičovo navodilo in splezala po lestvi.

— Ah, moj dobri, zvesti Desantič —

O oblikah in življenju bakterij.

(Iz predavanja vseučiliščnega profesorja dr. Heinza dne 2. in 3. marca v Mestnem domu.)

Bakterije prištevamo najmanjšim bitjem in sicer so to rastline, ki spadajo v razred cepljiv (Spalpiflans, Schizophyta). Bakterije so po oblikah in funkijah različne, zato jih tudi delimo po teh znakih v več vrst; namreč: okrogle bakterije (Kugelbakterien oder Mikrokokken), podobne majhnim mehurčkom, črtaste ali nitaste (paličaste) bakterije (bakterije v ožjem smislu ali bacili) in vretenasto zavite (Schraubenbakterien). Zadnje delimo po številu zavojev v vibrijone (z enim zavojem), spirile (spirillum) [z dvema zavojema] in spirohete (Spirochaeta) [z več zavoji]. Bakterije pa žive večkrat v velikih kolonijah kot nanizane na nit. Tako tvorijo koki dolge verižne vrste (Streptokokken), grozdasto skupine (Staphylocokken) in grupe po 4 skupaj kot majhen paket (sarcinae). Večkrat se odenejo tudi s sluzasto snovjo, ki jih oklepa krog in krog in tvorijo takozvane zooglo-e.

Velikost bakterij je izredno majhna, da jih večkrat niti s povečavo 3000krat ne vidimo. Srednja velikost je 2 μ (mikron), seveda so tudi večje, do 0,02 mm in manjše. Bacili so navadno 3–4 krat daljši nego široki. Tudi njih volumen je izredno majhen, tako, da jih gre 1000 milijonov na 1 mm³ vode. Njih debelost bi dobili, če bi srednje veliko cigareto 8000krat razdelili. Debeltost nitastega bacila bi dosegli, če bi navaden človeški las razcepili na 100 delov.

Bakterije se tudi s pomočjo lokomotornih organov, cilij ali trepavic morejo premikati. Te trepavice, protoplazmine niti, premikajo bakterijo s svojim vijugastim gibanjem. Bakterije imajo po eno, dve trepavici, so pa tudi take, ki so krog in krog obraščene z njimi. Bakterije brez trepavic so negibljive.

Razmnожujejo se s cepljenjem, to se pravi, materino telo se potem, ko se je stanično jedro razdvojilo, v sledi prene stene, ki se razvije, razdeli v dva dela, ki se zopet cepita, ko dosežeta določeno velikost. To cepljenje se ponavlja vsakih 30–40 minut.

Zanimiv je račun, ki ga je npravil bakteriolog Chon. Narančunal je, da bi se bakterije, če bi se cepile šele po eni ur, v 3 dneh namnožile do več 1000 trilijonov, kar bi tehtalo tudi več milijonov kg, v 5 dneh bi pa napolnile vsa morja. Seveda je to teoretičen račun, v resnici je tako razmnожenje nemogoče, ker bi bakterijam zmanjkalo hrane.

Vzemimo, da se je voda, v kateri je živel *Bacillus subtilis*, posušila, in bacil je sedaj brez hrane. Poginiti bi moral, da se ne zgodi čudna preobrazba. Bacil se obda s trdo protoplazmino plastjo in tako lahko čaka leta na ugodnejše razmere. Tem formam pravimo trosi (Sporen). Trosi imajo podobo kroglice ali so pa krožne oblike in se močno svetijo. Tudi so skoraj nerazdorni. Prenašajo temperaturo do –110 °C in vročino do +130 °C.

Mnogo se je že pisalo o bakterijah, največ pa, je-li se tudi te dele v speciji (Arten) ali ne. Tako je na primer Billrot spisal celo knjigo, da se ne dele, nasprotov pa je sedaj gotovo, da se bakterije ravno tako dele in razlikujejo med sabo kot na primer hruške in jabolka, ali osli in konji itd.

Bakterije so prej delili v dva dela, namreč v zajedavke (Schma-

— Ne gorovite! Desantič je prijet Asunto za roko in jo potegnil za seboj. Šele zdaj je Asunta videla, da Desantič ni bil sam, nego da so ga spremljali trije mornarji. Molče je družba hitela med vinogradni navzdol proti morju, kjer je v senci velike skale stal čoln. Že je Asunta stala v čolnu, ko je po potu, po kateri je prišla, pridirjala tolpa ljudi. Desantič je naglo odvezal čoln in z mornarji vred skočil vanj. Zastavili so vesla in čoln je odletel na morje.

— Vlezite se na tla, vojvodinja, je ukazal Desantič. Hitro!

Še predno je mogla Asunta izpolniti ta ukaz, so prišli preganjalcji do brega. Začulo se je srdito kričanje in počil je strel. Hipec pozneje je prikrmil sedeči mornar kratko zaječal in potem prijemši se za roko zaklel.

— Lopov me je zadel v roko, je dejal Piali-paša, a pri prorokovi bradi prisegam, da mi bo to krvavo plačal. Le pritisnite vesla, da mu utečemo, predno vnovič nabije svoj samokres.

In čoln je tekkel naprej s čudo-vito naglostjo in odnesel piratom vojvodinjo Asunto. (Dalej prih.)

rotzer, Parasiten), ki žive na živilih živalskih in rastlinskih telesih in gniloživke (Faulnisbewohner, Saprophyten), na gniložih živalskih in rastlinskih snovach.

Ta razdelitev pa se je umsknila novejši razdelitvi, namreč v: 1.) prototrofne bakterije z anorgansko hrano, 2.) metatrofne bakterije z organsko in neorgansko hrano (fakultativni paraziti) n. pr. kolera ali tifus, 3.) paratrofne bakterije z izključno organsko hrano (n. pr. *Bacterium tuberculosis*).

Najznamenitejše vprašanje je pa brez dvoje to, od kaj so bakterije, kako so nastale. O postaju imamo dvoje mnenj in ravno toliko nasprotojujočih si vrst učenjakov.

Prvi so panspermisti, ki so mnenje, da se bakterija more razviti le iz bakterije. To mnenje zastopajo tudi najodličnejši naravoslovci kot n. pr. Ehrenberg, Schwann, Schulze, Unger, Rudolph, Wagner, Müller, Liebig, Virchow, Schleiden, Quenstedt, Broon, Balbiani, Spalanzani, von Beneden, Flourens, Pasteur, Quatrefages, Milne, Edwards, Darwin in Huxley.

Druji so heterogenisti, ki se sklicujejo, ali bolje, so se sklicevali na „generatio aequivoca seu spontanea“, t. j. da se razvije organsko telo tudi iz mrtve snovi, brez semena ali trosa.

Gosp. dr. Heinz je v tej točki tega mnenja, da se sedaj bakterija razvije le iz bakterije, da pa se je prvo živo bitje moglo razviti le po „generatio aequivoca“. Če so bakterije prva živa bitja, pa ne ve.

Dokler smo poznali le saprofite in parazite, si na to nismo mogli odgovarjati, odkar pa poznamo tudi prototrofne bakterije, pa je problem rešen.

Zanimivo je razmerje bakterij v zraku z geografsko ležo kraja. Tako najdemo n. pr. v Pariski ulici na 10 l zraka 30–40, v Alpah in na cirkumpolarnih krajinah pa v 2000 l le 2–3 bakterije. Japonski bakteriolog Matsushita je tudi dokazal, da škropljene cest pospešuje mnogoženje bakterij na cestah. Čudno je tudi to, da ni največ bakterij na površini zemlje, ampak 30–40 cm pod njo; to je navadno zlasti v humusu in se morske bakterije ločijo od sladkovodnih v tem, da mnoge vrste fosforecirajo. Takim bakterijam pravimo fotobakterije.

Zivljenje in razvoj bakterij pa je odvisen od mnogih faktorjev. Tako se n. pr. morejo razmnожevati samo pri temperaturi 0–75 °C, pri parazitih je to še mnogo natančnejše, navadno le pri gorkoti 37 °C.

Tudi s kisikom so nekatere bakterije v ožji zvezi nego druge. Tako jih delimo v aerobe, ki potrebujejo kisik za zivljenje, druge pa lahko pogrešajo (fakultativni aeroobi) in tretje žive le brez kisika (anaerobi). Vsi bacili potrebujejo vlage. Mnoge v nasprotnem slučaju takoj poginejo, kot n. pr. *Bacterium cholerae*, druge in pred vsem trosi žive lahko dalje.

Proti kemikalijam so bakterije tako občutljive: živosrebrni klorid (sublimat) umori trose že pri zredenju 1: 20.000 v 10 minutah.

Kako so bakterije razširjene, do-kazuje, da so jih dobili celo v toči.

Bakterije provzročajo gnilobo in vretje (Gärung), provzročajo razne barve (hromogenne bakterije) [krvave hostije], železovo rjo, rastlinske bolezni itd.

Najnevarnejše so pa patogene bakterije. Dasi živi v naših telesih vedno mnogo bakterij, nam vendar ne škodujejo, razven teh, ki vzbujajo takozvane infekcione bolezni.

Te bakterije provzročajo namreč nastoj raznih organskih baz ali alkalioidov, ki so tudi strupi (toksini). Pri umetni kulturi bakterij se dobri lahko sami stupi (toksin), n. pr. od bacillus Tetani, tetanin, ali od od tifusba cilov tifotoksin, ki vzbudi, če se inkorporuje kakemu organizmu, iste simptome kot če pridejo bacili v telo. Bakterije delujejo torej kemičnim potom na razdor organizma, ki se na ta način nekako zastrupi, ko se prične strup v preveliki množini razvijati.

Vendar pa se narava dotičnega napadenega organizma sama brani tem bacilom in večkrat se zgodi, da jih uniči. Na čem bazira ta aktivna imuniteta, ni še določeno, vendar se zdi, da igrajo leukociti krvi imenitno vlogo (phagocytos); tudi se je opazovalo, da bakterije same producirajo nekak antitoksin, proti svojemu strupu. Tudi se da s pomočjo obrizganja krvnega seruma preprečiti množenje patogenih bakterij. (N. pr. cepljenje koz!)

Iz zgodovine bakteriologije je omeniti, da je že Mark Terencij Varro v svojem delu „De re rustica“ bil mnenja, da parazitarna bitja provzročajo infekcione bolezni, torej isto, kar se je šele v XIX. stoletju potrdilo kot resnica.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 5. marca.

— Dr. Šusteršičev shod v Št.

Vidu. V nedeljo popoldne je imel v Št. Vidu shod dr. Šusteršič, katemenu sta ministrialna Klanfarjev Tone „cesarski namestnik Šentvidski“ in tancenski Trškan. „Slovenec“ pravi, da je bil shod sijajan, vendar poroča o njem le par vrstic. Ker je dr. Šusteršič povedal na shodu stvari, ki so vredne, da ne ostanejo pozabljene, podajamo v sledečem cvetke iz dr. Šusteršičevega govorja. Klerikalni gromovnik je najprej izrabljil znano petnico kranjskih mest, naj se kreirata še dva mestna mandata ter trdil, da je iz tega razvidno, kako naprednjaki sovražijo kmete in jih smatrajo za neumne. Če me kdo tako nesramno misli zadušiti, kakor je dr. Šusteršič s svojo sestavo volilnih okrožij nameraval mestno prebivalstvo, pa se branim proti napadalcu, potem izhaja iz tega, da sem bil velik sovražnik napadalčev. Prav dr. Šusteršičeva logika! Dr. Žlindra se je dotaknil nato političnega sleparstva — vidi se, da je to mož ušlo že za kožo — in preobrnil fakta s tem, da je očital to njemu lastno svojstvo liberalcev in kričal: Tak slepar je tudi vaš učitelj Žirovnik! Ko je vsled teh besedi nastal med navzočimi Žirovnikovimi pristaši hrup in protestiranje, kričal dr. Šusteršič: Da, slepar je, ker je pri slepem Janezu govoril, da so kleriklci vzrok, da je zajet objedel drevje, dočim so ravno liberalci bili tisti, ki so zakrivali, da se ni sprejel spremenjen lovski zakon. Te dr. Šusteršičeve besede so infamija; kdo pa je delal pet let v deželnem zboru obstrukcijo in stem zaviral vsakodobovanje, če ne ravno klerikalni poslanci? Slepstvo je očital dr. Šusteršič Žirovniku kot naprednjaku tudi glede volilne reforme. Nato je pravil, kaj vse so storili klerikalni poslanci za kmete in kaj še bodo. Klerikalni poslanci so povzročili, da se je znižala cena živilske soli. Kot glavna naloga dr. Šusteršiča v bodočem parlamentu pa bo, da se zniža cena kuhinjske soli, kot da bi kmetu samo kuhinjska sol tako strašno težila! Klerikalci so dalje povzročili, da so se mitnice odpravile, liberalci so pa bili proti temu. Ko je dr. Šusteršič nekoč vprašal dr. Tavčarja, zakaj so proti temu, odgovoril da mu je ta, da se naj prej odpravi loterija. Dr. Šusteršič je na podlagi tega pripovedovanja dejal: Tudi jaz sem zato, da se odpravi loterija, ker to je goljufija, ki jo izvršuje država. Opozorili bi c. kr. državno pravdništvo na ta izrek dr. Šusteršiča! Nato je čevelj škof prijatelj, da so klerikalni poslanci z največjim naporom dosegli, da se je odpravila legalizacija listin pod 100 gld. Notarijat da je popolnoma nepotreben, zato naj se odpravi in podržavi. Davek je silno krivčen (posebno čemora slovenski kmet plačati na davkih 150.000 K, katere je dobil ljubljanski škof od vlade v dar!) in dr. Šusteršič ne gre v glavo, zakaj mora kmet poleg zemljišča davka plačevati še dohodniški davek, ker v resnici pri nas ni kmetov, ki bi imeli na leto čez 600 gld. dohodkov — par stavkov prej je pa pravil, da drži kmet vse pokonci! Klerikalni poslanci bodo v novem parlamentu varovali narodove svetinje t. j. vero (namreč vero onih nerazsodnevez, ki mislj

skih napravah! Plik potem še omenja novi hmeljarski — prvenjenčni — zakon, razloži njega dalekoščni pomen za naše spodnještajersko hmeljarstvo, obžaluje, da se je ta postava sprejela fakultativno ter ožigosa dejstvo, da je bila prvenjenčna postava sploh našim poslancem deveta brig! — Govornik je žel glasno pritrjevanje za zanimivo in stvarno podavanje. — Sedaj nastopi dr. Vekoslav Kukovec ter obširno govorji o kmetijstvu, omenjajoč glavne težnje in težkoče našega ratarja, ter razklada, kakšno je tozadenva stališče narodne stranke. Babil se je z raznim davščinami, ki teže našega kmeta ter je zlasti govoril o nepravičnosti in nemoralnosti zemljškega davka, ki se n. pr. na Francoskem odpravi. Doba vojaščine naj se skrajša, desetek odpravi. Kredit naj se našemu kmetu olajša, naše posojilništvo ima se spraviti na pravo podlago. K šolskim stavbam, ki kaj občutno zadevajo naše kmečke občine, naj prispeva dežela, odnosno država! Sploh pa zavladaj mej našimi kmetskimi sloji samoosvoja! Zadružništvo naj se kreple razvija. — To so bile primečoma glavne misli Kukovčevih izvajanj, ki so našla vsestransko priznanje. Napisled pa se je dr. Kukovec še dotaknil splošnega političnega programa, meneč, vsi stanovi naj se enako upoštevajo, le eden pa se posebno nesme stavljal v ospredje! (Pritisovanje.) To ne more ugajati naši narodni bitnosti! Narodna stranka hoče, da naš narod vsestransko napreduje (hrupno odobravanje), ona ne pozna privilegij itd. Razjasni še stališče stranke glede pouka nemščine v ljudskih naših šolah in glede zakona. Izjavi, da so vsa tozadenva očitanja narodni stranki nič druga, nego same — laži. — Ob bodočih volitvah v državnem zboru pa naj pristaši narodne stranke resno poskusijo, koga svojih spraviti v dunajski parlament, da se bode tudi tam lahko glasno reklo, kaj mi hočemo. Voliti enega izmed svojih, ki ga poznate in kateremu zaupate! (Živahnopritrjevanje!) — Volk zdaj prav drastično govorji o položaju obrtništva, ki se dandas — posebno pri nas — vse premašo upošteva. Obrtnik plača 161% doklad na obrtni davek. To je preveč, to pri današnjih zasluzkih mora obrtnika ugonobiti. Tu je treba nujne pomoči! Se druge neprilike se navedejo. „Nar. stranka“ stremi potem, da se za Spodnji Štajer ustanovi posebna obrtna zbornica. To se odobruje vzame v vednost. — Učitelj Voglar še govorji o nerazdeljenem dopoldanskem pouku. On razloži, v čem ta obstoji in kako je doposten po novem def. šolskem in učnem redu, kar je navzočim kmetom vidno ugajalo. A nerazdeljen dopoldanski pouk naj se nikakor ne zamenjava s boldnevnim poukom, katerega že sedaj poskušajo propagirati razni „kmečki“ prijatelji! — Po tri in polurnem trajanju se nato shod mirno razide. „Narodna stranka je z uspehom lahko zadovoljna ter protivnikom svojim brez pomisla lahko zakliče: Mi vstajamo, a vas je strah!

— **Boj na Štajerskem.** Odbor „Slov. društva“ v Mariboru naznanja oficjalno: Na zaupnem shodu odbornikov centralnega volilnega odbora za Sp. Štajersko dne 2. marca 1907, kateri shod je sklicalo „Slovensko društvo“ v Mariboru vsled sklepa zaupnega shoda z dne 7. februarja 1907, se ni dosegel glede složnega postopanja spodnještajerskih Slovencev pri bodočih državnozborskih volitvah noben uspeh, ker odklanja „Kmečka zveza“ vsakoskupno delovanje pri bodočih državnozborskih volitvah. „Slovensko društvo“ je položilo svoj mandat v roke poslavcev, ki naj ukrenejo v najkrajšem času, kar se jem zdi potrebno glede bodočih državnozborskih volitev. — „Kmečka zveza“ je klerikalna organizacija, ki jo ima v žepu dr. Korošec. Zapomniti si je treba, da je „Kmečka zveza“, da so torej klerikalci odklonili vsako skupno postopanje pri bodočih volitvah.

— **„Pos. Straža“** piše: „Slov. Narod“ je posnel po „Slov.“, da se je pri županskem shodu v Krškem zabavljalo proti dr. Tavčarju. Iz polnoma zanesljivega vira smo poizvedeli, da je ta vest neosnovana.

— **Kandidatura bar. Moscona v brežlakem okraju.** Baron Moscon zatrjuje, da hoče kandidirati na slovenski program in ne na štajercianski! Kdo se ne smeje taki trditvi nemškega nacionalca?

— **Železniške vesti.** Premešeni so gg.: Leopold Ruard, aspirant e. kr. drž. žel. v Kranju, na Bled; Anton Weber, aspirant na Bledu, v Kranju; postajenačelnik ažent Hinko Kenda v Kranjski gori, v Ljubljano (drž. kolodvor); Fran Gašperin, skladnični mojster v Kranju, v Gorico (drž. kolodvor); Ignacij Kopač, postajni paznik, iz Kraja v Grosuplje; Alojzij Huter, postajni mojster, iz Šmarja-Sap v Kranjsko goro. — Kot žel. volonter je vstopil v Kranju Josip Žnidarič.

— **Iz carinske službe.** Tržaška finančna direkcija imenovala carinskega praktikanta Ivana Lavrenčiča za carinskega asistenta v XI. čin. razredu.

— **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Nocoj (nepar) se uprizori prič v sezoni Verdijeva opera „Traviata“ kot častni večer občepričljivljene naše primadone ge. Skalove. Sodelujejo dame: Skalova, Prochazkova in gospodje pl. Rezunov, Ourednik, Betetto, Povhe, Bukšek. Radi slučaja smrti v rodbini gospoda Raneka je prevzel njeovo vlogo g. Betetto, režijo pa za ta večer g. pl. Rezunov.

— **Akademija.** V nedeljo, 10. marca, predava ob 4. uri popoldne v Škofiji Loki ing. Jakob Turk o „Hrani in hranjenju rastlin“. — Dne 17. marca pa predava v „Mestnem domu“ v Ljubljani ob 8. uri zvečer hrvaški pesnik in estetik vsečiliški profesor dr. Fran Marković o „Simonu Gregorčiču“.

— **Za Gregorčičev večer,** ki se vrši v nedeljo, 10. t. m. je pridobilo „Splošno slovensko žensko društvo“ moški oktet in kvartet ter nekaj solopevec in pevki. Prolog je npravil znani naš pesnik in pisatelj g. Fr. Ksaver Meško; najzanimivejše pa bo predavanje gospoda P. Grošlja: „Duševna fiziognomija S. Gregorčiča. Sedež po 2 K, 1 K ter stožišča po 60 h se dobe že danes v trgovinah: Šinkovic in J. Lozar, Mestni trg; J. Vidmar, Pred Škofijo ter Fr. Čuden, Prešernove ulice. Za ta večer vrla že danes zlasti med slovenskim ženstvom veliko zanimanje. Saj doslej še nismo v Ljubljani dobro dočakali spomina svojega ljubljence, Simona Gregorčiča. Spremreča je izbran in lepo sestavljen. Sodelujejo sl. pev. društvo „Merkur“, gospo in gospice: Olga Kobau, Ana Kilar in Jos. Šusteršič, ter gospoda dr. Gvidon Sernek in Pavel Grošelj. Natančnejši program priobčimo jutri. Vsaka zavedna Slovenska ter vsak Slovenc je dolžan v proslavo genija S. Gregorčiča poseti v nedeljo ta „Večer“, ki ga priredi „Splošno slov. žensko društvo“ v Mestnem domu. Poselna vabila se ne bodo razpoljila. Dobrodošel je vsakdo, ki ljubi slovensko petje in slovensko slovstvo ter se zanima za slovenske pripovedi.

— **Izredni občni zbor ženskega telovadnega društva.** Snoči ob 6. uri se je vršil v damske sobi „Mestnega doma“ II. izredni občni zbor ženskega telovadnega društva. Bil je prav lepo obiskan. Zborovanje je otvorila ga. dr. Tavčarjeva, ki je najprisrješje pozdravila vse članice in naznana, da se vrši volitev novega odbora, ker je več kakor polovica starega odstopila. Da se ne bo mislilo, da se misli na koga vplivati, se naj vrši volitev po listkih, čemur ni nobena članica ugovarjala. Pred volitvijo je ga. Hudovernikova izrazila željo, naj bi se volilke ozirale na telovadko. Za skrutinatoreci sta bili imenovani gospodčini Matilda Debevcova in Minka Jebračinova. Izid glasovanja je bil sleden: oddanah je bilo 25 glasov in so dobile od teh ga. Naglasova in ga. Pirčeva po 25, ga. Česnikova, ga. Hudovernikova, ga. Jebračinova, gdž. Kajzeljeva, ga. dr. Kokaljeva in ga. dr. Tavčarjeva po 24, ga. Pehanijeva 23, ga. Kavčnikova in ga. pl. Trnkoczyjeva po 22 in gdž. Debevcova 21 glasov, tako da so bile te izvoljene v odbor, ki se je koj nato po zaključku zborovanja konstituiralo: starostka ga. Franja dr. Tavčarjeva, namestnica ga. Marija dr. Kokaljeva, tajnica ga. Mici Češnikova, načelnica gdž. Jos. Kajzeljeva, bla-

gajničarka ga. Minka Jebračinova, odbornice gdž. Matilda Debevcova, ga. Ana Hudovernikova, ga. Jelka Naglasova, ga. Minka dr. Pirčeva; pregledovalki računov pa ga. Cecilia Kavčnikova in ga. Marija pl. Trnkoczyjeva.

— **Odboreva seja „Društva slov. književnikov in časnikarjev“** je v petek, 8. t. m. ob šestih zvečer v uredništvu „Slovenskega Naroda.“ Na dnevnem redu je konstituiranje novega odbora. Gospodje odborniki se vladno prosijo, da se te seje zanesljivo udeleži!

— **„Plateljsko podporno društvo“** ima danes zvečer ob osmih svoj občini zbor v „Narodnem Domu.“

— **Družinski večer s plesom pevskoga društva „Ljubljanski Zvon“** dne 10. marca t. l. bode v zgornji veliki dvorani „Narodnega doma“, in sicer koncerten del pri pograjenih mizah. Po koncertnem sporedu, kateri bode trajal do 10. ure, bodo pa sl. občinstvu na razpolago vsi stranski prostori tako, da bode velika dvorana samo za ples. Vabilo so se že razposlala, vendar pa, komur pomotoma vabilo nismo poslali, velja pa vabilo, katero bode priloženo kot priloga „Slovenskemu Narodu“; sicer ima pa vsak vstop tudi brez vabilo. Vstopnice, na katerih je tudi plesni red razviden, se dobe v predprodaji pri g. Fran Čudnu, Prešernove ulice, in gospo Šešarkovi, Selenburgove ulice.

— **Javna zahvala.** V včerajšnji zahvali je vsled neljube pomote izostalo ime gospoda J. Gontinija, ki je radovoljno prevzel in tako izvrstno izvedel predprodajo vstopnic za dobrodelno prireditve, za kar mu je „Kranjska podružnica avstr. pomognega društva za bolne na pljučih“

— **Kranjska podružnica avstr. pomognega društva za bolne na pljučih.** Danes vrši se ob 6. zvečer v bibliotični dvorani c. kr. deželne vlade odborova seja z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Čitanje letnega poročila. 3. Poročilo o delovanju oskrbovalnice zajetišnike. 4. Slučajnosti.

— **„Deželna zveza za pospeševanje tujškega prometa na Kranjskem“** je izdala prvo poročilo o svojem delovanju od 14. jul. 1905 do 31. dec. 1906 in obsegata vse, kar se je poročalo na I. občinem zboru 16. februarja 1907, o čemer smo prinesli svoječasno poročilo.

— **Umrla je** v Ljubljani gdž. Leopoldina Jean, v Št. Rupert na Dolenjskem ga. Marija Vrtovc roj. Leban.

— **Vestni poročevalec „Slovenčev“** iz Kandije. V sobotni številki z dne 2. t. m. piše „Slovenčev“ poročevalec iz Kandije, da so pretečeni teden ujeli pri Smihelu srnjaku, katerega so izročili podzakupniku lova, g. okrajnemu glavarju baronu Rechbachu v Novem mestu, ter da ga še vedno hodijo gledat, kako se v ječi počuti. Mi pa dotičnemu vstenu korespondentu s tem pojasnimo, da je tisti srnjak že več kakor pred 8 dnevi v ječi crknil in da je tudi že teden dni minulo, odkar so ga cigani pokopali.

— **Novo gasilno društvo** se je ustanovalo v Tomišlu. Tudi v Vrbljeneh je najbrž ustanovili.

— **„Deutsches Haus“** v Celju. To Slovence izzivalno zgradbo namejavajo celjski Nemci — tako se govori — otvoriti 1. majnika t. l. — Videti hočemo, bode li tudi res!

— **Poškušen umor v blaznosti.** Poročali smo, da je v Teznu pri Mariboru 31letni črevljar Ferdinand Krojs hotel umoriti svojega očeta. Zdravniki so zdaj dognali, da mož ni pri pravi pameti.

— **Goljul.** Prodajalca kostanja Matija Majhna je v Mariboru njegov uslužbenec Juri Trampuš oglošil za 100 K in pohegnil. Najbrž jo je pobral domov. Na celu ima bratzogino in je srednje postave, črnih oči in rjavih las.

— **Obesil** se je v Podovi pri Mariboru nekoliko slaboumnim posestnik Jožef Žumer.

— **Nemškatarski duhovnik.** Ko so 27. februarja pokopavali v Žetalah pri Rogatcu Slovence Horvata, je župnik Merkuš imel nemški nagrobnik, kar nemški listi z zadovoljstvom poudarjajo, češ, da v vsem ondotnem dekanatu ni duhovnika, ki bi imel nemški nagrobnik.

— **Pogorela** je hiša in gospodarsko poslopje kmeta Jožefa Kremžarja pri Slovenjem gradu. Tudi je zgorelo 30 ovac, 9 koz in 15 prešičev. Skode je okoli 10.000 K.

— **Zalostna smrt višjega nadzornika Južne železnice Alpersa.** V soboto popoldne je v Trstu povozil avtomobil 75letnega višjega nadzornika Južne železnice inženirja Ivana Alpersa, ki je v silnih mukah umrl čez dve ure. 26letnega Šoferja Prinuja so aretirali.

— **Promet tovornega blaga v Trstu.** Tovorno blago razen voznega

lesa se zopet sprejema za Trst na vse kraje.

— **Tatvini.** 18. avgusta 1906 je bil tvrdki Avgust Raskovič v Trstu ukraden sveženj kož, vreden 1415 K 40 v, 22. septembra pa drug sveženj, vreden 1798 K 60 v. Prve tatvine so bili obdolženi bratje Anzel, Ivan in Blaž Dovier, druge pa trije in Ignacij Rabol ter Nikolaj Gazzoni. V soboto so stali zato pred tržaškimi porotniki in so bili vsi otoženci oproščeni razen Ivana Dovierja, ki je bil 18 mesecev.

— **Svoje uho je snedel.** Na rešilno postajo poliarbulance v Trstu so priveli v nedeljo ponoči pijanega delavca, ki se je pretepal in mu je v pretepu nasprotnik skoraj odrezal uho, ki se je nekoliko še držalo glave. Ker je zdravnik videl, da se mu ne da prišiti, odrezal mu je je proč. Ko je pijanec videl svoje uho v zdravnikovi roki, zgrabil je je, zmašil v usta in pojedel, akoravno se je zdravnik na vso moč trudil, da bi je spravil iz njega. Kanibala so oddali v bolnič.

— **Umrl je** v Rochesteru v Ameriki profesor muzike Oton Heinrich iz Ljubljane. Bil je sin profesorja Antona Heinricha, ki je bil več let profesor na tukajšnji I. drž. gimnaziji.

— **Identiteta dognana.** V Zemunu so, prijeli, kakor smo že poročali, neznanega človeka, ki je imel na različna imena glasečih se izkazov in tudi večjo vsoto denarja so našli pri njem. Njegova slika je bila razstavljena tudi v osrednjih stražnicah na policijskih oglasih. Sedaj se je dognalo, da je navedenec samski delavec Tomaz Križman, rodom iz Imenja pri Moravčah.

— **Na policijskih oglasih** je razstavljena slika gozdne sekire, s katero je dosedel, še neznan storilec izviral v Kustošiji pri Zagrebu nad neko 75letno starko roparski umor. Na sekiri so utisnjeni črki S. S. Komur bi bili glede orodja ali storilca znani kaki eventualni podatki, najih blagovoli naznani mesti policijski.

— **Aretirala** je danes mestna policija Marija Črnetova, rojeno 4. decembra 1887. leta, katero tukajšnje deželno sodišče preganja v policijskih tiralnicah zaradi hudolilstva tatvine.

— **Tatvini.** Trgovskemu vajencu Rudolfu Skoku je bil včeraj v neki gostilni v Kolodvorskih ulicah ukraden zavitek obleke, vredne 21 kron. Tatvine je sumljiva neka tuja ženska. — Kuharici Katarini Urbančičevi je bila ukradena v Nunskih ulicah št. 8 denarica z manjšo vsoto denarja.

— **Smetarji** opravljajo svoj posel prav zanikno. Posebno radi zanemarjajo svojo službo tam, kjer ne dobre napitnine, katero včasih po ovinkih ali pa tudi kar naravnost zahtevajo od strank, in če je ne dobre, potem nalači neredno pobirajo sметi. Da se pride temu v okom in da se navadijo tudi ti ljudje predpisane jim reda, naj se vsakega smetarja, ki bi utegnil zahtevati za svoj posel kake eventualne napitnine, ovadi policiji.

— **Delavske gibanje.** Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 12 Slovencev, 37 Dalmatincev in 350 Macedoncev. V Heb je šlo 33, v Badgastein pa 8 Hrvatov. Na Slesko se je odpeljalo 200 Lahov.

— **Izgubljene in najdene reči.** Ga. Marija Selakova je izgubila usnjato denarnico, v kateri je imela okoli 3 krone denarja. — Gdž. Ružena Noskova je izgubila rjavno denarnico, v kateri je imela okoli 10 K denarja. — Šolska učenka Marija Ahčinova je izgubila srebrno žensko uro, vredno 10 K. — Gdž. Frida Gatscheva je našla črno pahljačo. — V soboto je pri dobrodelnemu koncertu v hotelu „Union“ neka dama pozabila 60 K vredno kukalo. — Gdž. Terezija Lesjakova je našla zlato ovratno veržico in jo oddala na magistratu.

Meteorološko poročilo.

Čas	Stanje baro- metra v mm	Temp. in °C	Vetrovi	Nebo
3. 9. av.	747.5	20	sl. jvzh.	oblačno
4. 7. aj.	742.8	-0.1	sl. jvzhod del.	jasno
5. 2. pop.	745.0	8.1	sl. jvzh.	sk. oblačno

Srednja predvajerjava vrednega temperature: 0.4° in 1.3°; norm.: 1.6° in 18. Padavina v 24 urah 0.4 mm in 0.0 mm. V nedeljo po noči je padlo malo snega.

Globe žalosti potri nazniamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena, nepozabna tetka v svakinji, gospodična

Leopoldina Jean

danes, 2. marca t. l. ob treh zjutraj po dolgem težkem trpljenju, prevadena s sv. zakramenti, blaženo zapala v gospodu.

Zemeljski ostanki drage pokojnice se bodo v sredo, 6. marca ob štirih polpoplne v hiši žalosti, na Franc Jožefovi cesti št. 5, slovensko blagoslovili, nato pa na pokopališču pri Sv. Kruzu položili k večnemu počitku.

Sv. zadušne maše se bodo služile v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, 5. marca 1907.

Žalujči ostali

(Mesto vsakega drugega naznana.)

Potritim srcem javljamo tužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je mati, oziroma starca mati, gospa

Marija Vrtovec roj. Leban

po kratki bolezni, previdena s sv. zakramenti, v nedeljo, dne 3. marca ob polu 10. uri zvečer v starosti 74 let mirno zaspala v Gospodu. Pogreb nepozabne rajnice bo v sredo, dne 6. marca ob 9. uri zjutraj v St. Rupertu na Dolenjskem.

Sv. male zadušnice se bodo služile istotam.

Priporočamo jo v molitev in blag spomin!

Š. Rupert-Ljubljana, dne 4. marca 1907.

Filip Vrtovec, sin. — Marija Vrtovec, hči. — Josipina Vrtovec roj. Podkrašek, sneha. — Milan, Filip, Vladimir, Josip, Matija, Vida in Marica, vnuki in vnukinje.

Za notarijat v Sežani se išče 739-2

izkušenega pisarja.

Pekarijo

tudi z gostilno, želim vzeti v najem v prijaznem kraju na Slovenskem.

Pišma naj se naslavljajo na: "A. B. št. 100" poste restante Židan most ob Savi. 733-2

Gostilnica

v Predtrgu v Radovljici na Gorenjskem se proda. Pri hsi je lep, velik sadni in gontuluški vrt, zelenjadni vrt, velika napolnjena ledenica, gospodarsko poslopje, obokan bled, njive, travuiki, zemljišče, nekaj gozda. 777-1

Več pove lastnik Hirschmann.

Javno priznanje.

Domaća zavarovalna zadruga "Croatia" v Zagrebu

mi je kulantno izplačala požarno škodo 19.000.000 krun v polnem znesku, usled česar ji izrekam javno zahvalo in priznanje.

Juaničad, 12. sveč. 1907.

Fran Jurkovič.

Sprejemo novopravo izdajanje Novembra po najnovejšem komisiji pod tako upreditvi pogoj, ko noben druga zavarovalnica Zlino je ugodno novopravljala na dobitje in smrť in manjšejšimi se vplivki.

Vsek član ima po protoku potih let pravico do dividende.

Leander!

list prepozno prejela, odgovor leži na pošti.

771-1

Gospodje in dame!

Velikansko skrivno sredstvo in pojasnilo za obuditev ljudi v tem pri obet sploh se razpolazi od kretni za 3 K v znankah pod naslovom "Sreča 1907" poste restante Ljubljana. Poslovoma neskodljivo, uspeh takoj brez dvoma. Na tisoč zahvalnih pism. 776-1

Orožn. stražmojster

v pokoju, Simon Boncij iz Lesec

išče 161-1

primerne službe.

Mlad in inteligenten

plačilni marker

se sprejme takoj v kavarno "Avstrija" v Ljubljani. 781-1

Ozira se samo na pismene ponudbe s sliko.

Na Gorenjskem v Vrbi, pošta Žerovnica, se iz proste roke proda

lepo posestvo

Vpraša se pri lastniku Antonu Jurgele tam. 744-3

Izurjena

prodajalka

mešane stroke, večja slov. in nemšk. jekika v g. vorni in pisavi, išče primerne službe. — Ponučba pod "Spretna št. 325" na upravnštvo "S. o. N. Naroda". 781-1

Zakupnik se išče za

hotel "Croatia"

v Vrbovskem na Hrvaškem. 775

Več pove lesna manufaktura Vrbovsko d. dr. v Vrbovskem.

Žaga na Hrvaškem išče spremnega

brusilca

70 kron mesečno, stanovanje in drva zastop. 774

Ponudbe na Pavla Potierek,

pošta Tomaj na Hrvaškem.

Schicht-

ovo
milo

je najboljše!

Schichtovo milo

ni samo najboljše, nego tudi najcenejše milo. Če podgremo z njim perilo tudi samo enkrat, izda to več, kakor če ga večkrat drgnemo z navadnim milom.

Schichtovemu milu daje posebni, skrbni način izdelavanja iz najprimernejšega blaga prav posebno čistilno moč, kakršne nima nobeno drugo milo. Raba tega mila pomenja izdaten prihranek

časa, dela, denarja!

7-10 zjutraj. Osebni viak v smerti: Jesenice, Gorica c. kr. drž. žel., Trst c. kr. drž. žel., Celovec, Glandorf, Salzburg, Inomost, Linc, Budapešte, Praga.

7-17 zjutraj. Osebni viak v smerti: Nove mesto, Straža-Toplice, Kočevje.

8-20 pre popoldne. Osebni viak v smerti: Jesenice, Gorica c. kr. drž. žel., Trst c. kr. drž. žel., Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, Salzburg, Inomost, Bregenc.

8-25 popoldne. Osebni viak v smerti: Nove mesto, Straža-Toplice, Kočevje.

8-40 popoldne. Osebni viak v smerti: Jesenice, Gorica c. kr. drž. žel., Trst c. kr. drž. žel., Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, Štajer, Linc, Budapešte, Praga, Dunaj, Zahodni kolodvor.

7-08 zvečer. Osebni viak v smerti: Nove mesto, Kočevje.

7-28 zvečer. Osebni viak v smerti: Trbiž.

10-22 ponedeli. Osebni viak v smerti: Jesenice, Gorica c. kr. drž. žel., Trst c. kr. drž. žel., Beljak, Inomost, Monakovega.

7-10 zvečer. Mešani viak v Novem mestu, Kočevje.

7-08 zjutraj. Osebni viak iz Trbiža.

8-22 zjutraj. Osebni viak iz Novega mesta, Kočevje.

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

"SLAVIJA"

— vzajemno zavarovalna banka v Pragi. —

Raz. fondi: 34.768.837-76 K. Izplačane odškodnine in kapitalje 87.178.363-76 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

s verzeto slovensko-nordinske uprave.

Vse posamežne dejanja:

Generalni zastop v Ljubljani, čigar piščane so v lastnej bančni hiši

v Geoposelskih valicah Št. 22.

Skrbno posluje in pravilno pred postavlja Škodam po najnovejšem osnu. Škoda ostaja takoj in najhitreje. Ulica najboljši sloven, koder posluje.

Dovoljuje in iztegne dobitka izdelana podpora v narodne in občinske znamene.

läčom opekarskega mojstra

z dobrimi delavci. Oni, ki zna dobro žgati opeko z drvmi ali ogljem, nai se takoj javi na naslov Angelo Rai,

Karlovac, Hrvatska. 786-1

Ustanovljeno leta 1842.

ČEKOSLICKARJA, SLIKARJA
NAPISOV IN GRBOV

BRATA EBERL

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6.

Tel. 154.

Posojilnica na Vranskem

registr. zadruga z neom. zavezo

vabi svoje zadružnike k

rednemu obč. zboru

v torek, dne 19. marca 1907

popoldne ob treh

v svojo pisarno h. št. 82 na Vranskem.

Spored:

1. Revizijsko poročilo "Zadružne zvezde".

2. Poslovno poročilo načelstva.

3. Potrebo rečena za leto 1906.

4. Razdelitev činstva dobica.

5. Volitev načelstva in nadzorstva.

6. Nasveti. 773

Načelstvo.

Pariški modeli

so že dospeli!

Angleško skladisčje oblek

Ljubljana 770-1

Mestni trg št. 5.

V letu 1856. ustanovljeni

denarni zavod

obrtnega pomožnega društva

registrovane zadruge z omenjenim poročtvom

47-12

v Ljubljani, Židovske ulice 8

sprejema hranilne vloge in jih izplačuje vsak delavnik od 9.-12. ure

dopoldne ter od pol 3. do pol 6. ure popoldne s 4 1/2% brez odbitka

rent

